

Det annorlunda Danmark - utrikeskommentar för CITY 050207

Resan till Köpenhamn var länge den första erfarenheten av det annorlunda för svensken. Där lockade kontinenten och det spännande livet. Numera har vi bro till Danmark. Men politiskt och socialt är Danmark på nytt främmande.

Till den danska friheten hör ett lösare politiskt system. Väljarsympatierna skiftar snabbt. De danska socialdemokraterna har aldrig haft samma dominerande ställning som partibröderna i Sverige. På 1970-talet slog högerpopulismen igenom stort med Mogens Glistrups framstegsparti och människors missnöje med höga skatter.

I dag samlar i stället rädslan för främlingar högerpopulismen med dansk folkeparti som härförare. Hårda begränsningar av invandring och uppehållstillstånd har blivit normal politik i Danmark. I en svart ironisk omsvängning har det traditionellt stelare och mer slutna Sverige blivit tillflyktsort från ett Danmark som förr stod för folkrörelseidealism och kulturradikalism.

I utrikespolitiken var Danmark på 1970- och 80-talen en oengagerad "fotnotsmedlem" av EU och Nato. Efter det kalla krigets slut har Danmark blivit aktivist, både i det nya samarbetet med Central- och Östeuropa, och senast som påfallande lojal USA-allierad i Irak. I EU behåller Danmark däremot undantagen, både vad gäller euron och säkerhetspolitiken.

Redan på 1980-talet genomförde en konservativt ledd regering i Danmark de åtstramningar och nedskärningar i välfärdspolitiken som Göran Persson följde efter med i Sverige tio år senare. I dag har högerliberala venstre ersatt de konservativa som ledande borgerlig kraft. Partiledare och statsminister sedan förra valet 2001 är Anders Fogh Rasmussen som blivit den danska ekonomiska nyliberalismens banérförare.

Inför valet i Danmark i morgon, tisdag, sitter Fogh med en ny landsfaderlig profil säker i sadeln. Socialdemokraterna ropar på inre förnyelse och ser ut att göra ett nytt förlustval.

Möjligen väntar en överraskning kring utlänningspolitiken. Vänsterliberala radikale venstre, som tidigare samverkat både med socialdemokrater och borgerliga, har ensamma tagit strid mot främlingsfientligheten. Enligt opinionsmätningarna är de på väg framåt och skulle kunna utmana dansk folkeparti som stödparti för regeringskoalitionen.

I så fall ställs statsministern på prov: Vågar han isolera högerpopulismen och knyta tillbaka till den danska toleransen?

ANDERS MELLBOURN